ATLAS LINGUARUM EUROPAE (ALE) – 50

NICOLAE SARAMANDU

Între 19–23 iunie 2017 a avut loc la Santiago de Compostela (Spania) al 50-lea Congres Internațional al „Atlasului limbilor Europei" (*Atlas Linguarum Europae* – ALE). A fost un moment aniversar: împlinirea unei jumătăți de secol de când, prin unirea eforturilor lingviştilor de pe continentul european, s-au pus bazele *celui mai amplu proiect de geografie lingvistică* realizat până în prezent.

Ideea realizării unui atlas al limbilor Europei data din prima jumătate a secolului trecut. La al IV-lea Congres Internațional al lingviştilor de la Copenhaga (1936), Roman Jakobson prezenta raportul *Sur la théorie des affinités phonologiques entre les langues* (publicat în Actele congresului, Copenhaga, 1938, p. 45–58), din care rezulta că particularitățile fonologice depăşesc granițele dintre limbi. Pentru studierea unor asemenea fenomene, R. Jakobson solicita eforturile lingviştilor pentru realizarea unui altlas internațional al isogloselor fonologice.

Ideea realizării unui atlas lingvistic european a fost reluată de Roman Jakobson care, împreună cu Emil Petrovici, a prezentat proiectul unui asemenea atlas la Colocviul de romanistică de la Bucureşti din 1959 (cf. Emil Petrovici, *Les nouveaux atlas linguistiques de la Romania Orientale*, în „Actes du Colloque International de civilisations, littératures et langues romanes" (Bucarest, 14–27 septembre, 1959), Bucureşti, 1962, p. 183–190); Roman Jakobson, participant la *Discussions*, în „Actes du Colloque International de civilisations, littératures et langues romanes", p. 201.

Proiectul capătă contur la sfârşitul anilor '70 prin inițiativa unui grup de lingvişti: Antoon Weijnen (Olanda), Mario Alinei (Italia), Ludwig-Erich Schmitt (Germania), Boris Cazacu (România), la care se adaugă, la scurt timp, W. Doroszewski (Polonia), Ruben Avanesov (URSS), Jaromir Belić (Iugoslavia), Pierre Gardette (Franța), Antoni Badia Margarit (Spania). În 1970 se organizează la Köln prima reuniune a Comitetului de redacție ALE, recent constituit. În anii următori numărul colaboratorilor creşte în mod considerabil. Iau naştere Comitetele Naționale ALE (în număr de 45 în prezent) şi se formează Comitetul Internațional ALE. În 1972 se constituie Comitetul Național Român ALE, condus de B. Cazacu. În perioada 1972–1975 se elaborează cele două Chestionare ALE (1. Lexic, 2. Morfologie, fonetică), se stabileşte rețeaua ALE (peste 2500 de localități) şi începe culegerea materialului dialectal pentru Chestionarul lexical.

FD, XXXVI, Bucureşti, 2017, p. 237–238

BDD-A27556 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 06:10:20 UTC)

Materialul dialectal este analizat şi discutat în cadrul reuniunilor de lucru ale Comitetului de redacție (o dată pe an) şi ale Comitetului Internațional ALE (o dată la doi ani).

În 1983 apare primul volum al *Atlasului limbilor Europei*, format din două părți separate: 1. mapa de hărți lingvistice; 2. comentarii la hărțile lingvistice. Până în prezent au apărut nouă volume ALE, tipărite în Olanda (vol. I–II)., în Italia (vol. III–VII) şi în România (vol. VIII, IX).

O contribuție determinantă au avut, la coordonarea activității Atlasului şi la apariția volumelor, preşedinții ALE: Antoon Weijnen (1967–1983), Mario Alinei (1983–1998), Wolfgang Viereck (1995–2005). Din 2005 preşedintele ALE este Nicolae Saramandu, care s-a ocupat şi de tipărirea în România a volumelor VIII şi IX ale Atlasului.

2017 este un an aniversar nu numai pentru *Atlasul limbilor Europei*, care a împlinit 50 de ani, ci şi pentru unul din preşedinții ALE, prof. dr. Wolfgang Viereck, care a împlinit, în 2017, vârsta de 80 de ani.

În 2002 prof. Wolfgang Viereck a făcut o vizită la Academia Română, fiind primit de acad. Eugen Simion, preşedintele Academiei Române şi acad. Marius Sala, directorul Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti" al Academiei Române. Cu acest prilej prof. Wolfgang Viereck a anunțat alegerea mea, la Congresul ALE de la Uppsala (2002), ca preşedinte ALE, funcție pe care am preluat-o în 2005.

BDD-A27556 © 2017 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 06:10:20 UTC)